

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, október 14

Tizedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

a „KELET” 1880. utolsó évnegyedére
A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Fél évre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ERDÉLY.

IV.

Hogy egyedül e módszer sikeres, bizonyították a közelebbi események. Az erdélyi birtokviszonyok rendezésének nehézsége miatt évek óta folyt a panaszkodás; — egyes kormányaink részéről szakértők lettek felkérve, kidolgozott javaslatok beterveztve, de az állítólagos tanulmányozás stadiumát túllépni ez úgy nem tudta; mit a német kormány sikeresen megindított, a magyar törvényhozás 12 év alatt képtelen volt keresztül vinni, miglen néhány erdélyi képviselő összeállva, csupán együttes fellépés, az ellenérvek számba nem vételével átgátlotta minden akadályon, miért is nekik ez ország-rész hálával adozik. Vajjon a magyar állam érdekében lett volna-e továbbra is fenntartani e tarthatlan állapotot, elvárni rossz szó nélkül, míg valamely kormány-nak ideje meg kedve is van oly valamivel foglalkozni, mi az áldásos, de zaj és reclame nélküli munka körébe tartozik. Felhozható e politika ellen: ki biztosít majd arról, hogy említett képviselők között nem keletkezik szétválasztás és a mellet, hogy az állam ereje gyöngülne, Erdély jövője is szenvedne a megosztás bomlasztó ereje által. A dolog nem így áll. Azoknak, kik pozitív, e mellett hazafiassnak ösmert cselekedni körül csoportosulnak, nincs mit tartani az alig beállhatóságától, melyet sophismaival nyíltan nem is fognának magokkal szemben találni. E sorok végén visszatérünk azokra, miket Erdély érdekében politikailag szükségesnek tartunk.

Vessünk egy pillantást az ország-rész anyagi helyzetére.

Ha valamely államnak viszonyosan gazdag meg szegény vidékei vannak, feltevé, hogy ezek politikai berendezése ugyanaz, a szegényebb részek közvetve

folyton subventionáltatni fognak a vagyonosabbak által és miután ez utóbbiaknak az állammal szembe támasztott igénye és e mellett befolyása már miveltésüknél fogva is nagyobb lesz, a mostohább viszonyokkal bíró vidékekre is oly áldozatok lesznek róva, mit ezek nehezen viselnek és, ha rationalis intézkedés nem tétetik anyagi helyzetük emelésére, megmarad nálók a hajlam tovább haladni a lejtőn. Találók ez igazság a magyar államban főként Erdélyre, mint elmaradottabb vidékre, hol közel állunk azon állapothoz, midőn egyedül a hivatalnok lesz élhető helyzetben.

Eltelkítve azon csekély iparos fejlődéstől, mely Brassó vidékén észlelhető, Erdély ma is agrarius ország, közvetlen a földből él, ebből fedezi adóját, életszükségét; termelésének lépést kellene tartani azon cultur igényekkel, melyek a magán budgetet sem kímélik. Es miként áll a dolog ez egyetlen jövedelmi forrással?

Ha van ez ország-résznek specialitása a magyar államban, ez többé nem politikai, vagy közjogi multjában, de azon gazdasági különbségben keresendő, melyet bir szemben az ország legtöbb vidékeivel. Itt ugyanis régen megszűnt az a telivér kiaknázó gazdasági rendszer, mely csaknem tökéletes nélkül változtatja át a föld öserejét terménynyé, minél folytán a gazdaság vitelében bizonyos belterjesség, továbbá a talaj nagyobb ellenállási képessége, jóval rövidebb munkaidény oly tényezők, mik tökélet képviselnek; e mellett a termés átlagban kifejezett eredmény itt silányabb; — röviden szólva, Erdély nagyobb tökélet kevesebbet, vagy is drágán termel. Ha aztán tekintetbe vesszük, miszerint az egész monarchiában legtovább esik fogyasztó piacaitól, — akkor hozzátehetjük, hogy drágán termel és olcsóan ad, mely körülmény a concurrentia nagy mértékben minden nyelven feltétlen bukást jelent, úgy, hogy, ha továbbra is nyers kivitelre lesz utalva, legyen az gabonában vagy husban, akkor „lascite ognia speranza” vagy is modern kifejezéssel élve, oly válság küszöbén áll, melynek következményei be nem láthatók.

Régen sem volt ipara, e tekintetben úgy élt, mint ma és megélt; mindössze saját városai, füzlettel foglalkozó hegyi telepek, beszállásolt katonasága, ezek képezték a fogyasztó közönséget; nyers ki-

Mexikó imoláiban a kelő napot mindennap kürtöléssel és tömjén-füstöléssel üdvözölték, áldozván neki néhány csepp vért is, a mit az áldozók füleikből becsatoltak.

Az Aztékok hittanában „az isteni nap” Fonatuh alakjában jelentkezik, kinek óriási glóriája Festihuacan rónaságán emelkedvén, a napimádás emlékeként tűnik fel jövőendő korszakok előtt.

A perui vallásban a nap egyszersmind az Jucaso uralkodó házában törzsatyja és alapítója vala, kik mint helytartói uralkodván, nejeiket a nap-szüzek klastromából vették és kiknek iradéka a nap-fajta, t. i. az uralkodó aristokratái képezték. A napnak valának szentelve a hegyeken legelőző ama számtalan Láma-nyájak is.

Szántó-földek a nép által műveltettek, imolák ország-szerke emelkednek, a legelső köztök a Cuzeo arany-piac, melyen a nap új tüze az évenként tűt, Raymi nevű napünnep alkalmából meggyújtott s hol ragyogó, emberi arcz-vonásu arany-tárcsája kelet felé pillantott, hogy ösképének első sugarait felfoghassa. A nap-imádás Peruban ősrégi vala, de csak az Incasok tették államvallássá, mindenütt ott hozván be azt, hova hódításuk útján jutottak, míg végre az összes perui élet központjává vált.

A napimádásnak e derült felfogásához buskomor ellentétet képezett a kánaáni Moioch borzasztó tisztelete, melynek óriási tömjénáldozatok mellett bikákat és lovakat áldoztak. A földáldozat tárgyai azonban gyermekek valának.

E borzasztó, szívünket megrendítő szokás valóságilag azon képzelmén alapult, hogy a gyermekek részint, mint a szülők legdrágább kincse, részint mint tiszta és ártatlan lények a legkedveltebb és az istenség haragját legteljesebben lecsillapító engesztelő-áldozatképpen tekinthetők.

vitellel meg éppen nem birt. Tengelyen való szállításra gazdag tartományokon át, gondolni sem lehetett, a gazdasági intelligencia null fokán állott, nem is lett gyarapítva államköltségen, jobb gazdasági eszközök behozatalára hiányzott az alkalom, szóval kívül esett, mint minden más, egy a gazdasági cultura körén. Mi az oka tehát, hogy daczára a látszólag kedvezőbb helyzetnek, a panaszok megsokasodtak?

A talajjal szembe támasztott igények két oldalról meghaladták a képességet, melylyel olcsó kiaknázás mellett bir. Tudunk községet, melynek akkor, midőn szószerűen és sajátban a jobbágy terhelése ellen menyörögtek, évi adója 150 forint volt, ma ily czímen fizet 3 ezer forintot, olyan birtokot, melynek az ötvenes években fizetett 80 forint évi adótartozása 900 forintra emelkedett. Ez azonban csak az állam igényeinek fokozása szembe a földdel; nagyobb emelkedési arány észlelhető magának a gazdának, mint egy előbbre haladt társadalom tagjának igényeinél, szembe azon tőke alapjal, mely őt a multban azokhoz viszonyítva, kikkel akkor érintkezésben állt, vagyonos emberré tette, míg ma olyan napi szükségait alig fedezi, mik nélkül megcsokott viszonyos állásával lépést nem tarthat.

Grót Bethlen István.

A hadmentességi díjról. A keresetre képtelenek vagyontalanságának értelmezése tárgyában a pénzügyminister körrendeletet bocsátott ki, melyben kijelenti egy felmerült eset alkalmából, hogy a hadmentességi díjról szóló XXVII. t. cz. 3. §. 1. pontja világos szavai és a törvény szelleme szerinti csakis a díjköteles, vagyis azon egyén vagyontalanságának megállapításáról lehet szó, ki a törvény 1. §-ában említett okok bármelyikéből a hadi szolgálat alól eszálódó e vagy családját. Főalapulvitt tehát ez esetben mindenkor azon kérdés eldöntése szolgál, vajjon a díjköteles személy bir-e önálló vagyonnal, avagy keresetképtelensége mellett vagyontalan is.

A belügyminister legközelebb körrendeletet szándékozik intézni a hatóságokhoz a községi jegyzők vizsgálának szabályozása tárgyában. A körrendelet értelmében ezentul minden okleveles szabadon pályázhat akarhová, és kér-

A Molochot, mint emberi alakot, bika-fővel és tárt karokkal írják le, melynek következképpen áldoztak:

Az érczből készült alakot belülről rakott tűz útján tették izzóvá, s a gyermekek karjaiba helyeztetvén, onnan tüzes méhbe gördültek le. Az áldozat lényeges kellékei tekintetűl a szülők részéről való önkényes adományozást; nem csak az első szülöttet adták oda, hanem még az egyedüli gyermeket is. Czírogatások és csókok által elfojták a szülők a gyermekek jajgatását, mert az áldozatnak nem volt szabad sírnia s a jajveszedeles hangjait föltek és üstdobok zajával ölték el.

„Az anya”, mondja Plutarch, „ott állott egyetlen köny és sobaj nélkül; ha panaszt vagy jajgatott, elvesztett becsületét s a gyermeket mégis feláldozták.”

A földi tűznek, mely mintegy visszafütközése az égnek, imádása is széles körben vala elterjedve.

A Véda, az áriai hitnek e legrégebb, leghíresebb és legegyszerűbb emléke, mely minket a vallásos eszmék létesítésén munkálkodó emberi szellem műhelyébe vezet, természet, istenségek imádásának életteljes, szín-dús képét tárja föl szemünk előtt, melyek sorában Agni, a tűz istene kitűnik.

Nem merem eldönteni, vajjon összefügg-e „Agni”, az ókori indusi tűz-isten az „égni” igénnel; mert az eset ethnographiai oldala nagy óvatosságra szólít fel, de mindenesetre nagyon jellemző, hogy az „égni” nálunk egyszersmind a „mennyet” jelenti, melyből „az Isten nyila” villámbességgel lecsap.

Az ókori indusok Agnit a világosság hozójának tekintették, ki messzire fénylik égi kincseivel, ki lelküdvén az éjszakát vörös színekkel, elűzi a sötétség gonos szellemét.

Mint a tűzhely lángja az emberek összehívója, a messzelátó háziúr, de egyszersmind az emberek vendége, barátja és testvére is;

vénye abból az okból, mert más megye területén nyerto bizonyítványát, mint a melyhez a község, a hová pályázott, tartozik, visszautasítható nem lesz.

KOLOZSVÁR, okt. 12.

(?) Az Aja Sophiáról egy év alatt keresztény zászló fog lengeni, mondá imént az angol minisiterelnök intimus lapja, számítva rá, hogy az európai hatalmasságok kész uszályhordozói lesznek a premier kalandos terveinek — s imé már két hete telt, hogy még csak Dalcigno irányában sem birt együttes eljárási tervet alkotni az európai diplomatia. Bismarck lapjai által, monarchiánk meghatalmazottjának adott utasításai s Francziaország elnöke hangosan beszélő távollétével nyílt jelelt adja, hogy Gladstone kissé elszámította magát, a midőn az egész dologt oly könnyűnek képzelte, mint egy karikacsapás. Berlin felől mind erősebbé válik az emlekeztetés a berlini szerződés nyíltan bevallott céljára: a porta megmaradt tartományai biztosítására és belterjes kifejlesztésére; Bécs felől folyton hangzik a német-osztrák-magyar szövetség mulhatalan és biztosított voltának ténye, Párisban pedig nem lehet minisitertanácsot tartani a flotta-demonstráció ügyében, mivel az elnök távol van — talán színteti mulhatalan teendőivel van elfoglalva, talán a vasutak mind elromlottak s míg lovakkal megyek az utazás, idő telik — a mi telhetik is, az ilyen jelentéktelen kérdés, mint az angol minisiterelnök indítványa, várhat.

A már készülő keresztény zászlóval, tehát, mely Törökország fővárosának székesegyházáról fogna a fényes porta rombadőlését hirdetni, nincs miért olyan nagyon sietni s legkevésbé annak az Angliának, mely az afghanok és zulus földén csak imént szerzett anyuik két foltos tapasztalatot, hogy nem épen oly könnyű dolog egy népet eltéríteni a földszínről, hogy nem egy-két pillanat műve egy birodalmat széttorgácsolni s egy-két hatalmasság között szétosztani.

Az az Európa, mely ez évszáz elején néket és országokot tett a congressus asztalára s osztotta fel hosszú papírvagyonjával maga között az objectumot, ma nincs sehol — legjobb bizonyítéka ennek éppen a berlini szerződés, mely meg a diadalmas győzelekből is ki birta prádaja jó részét facsarni s megálljt tudott parancsolni a Konstantinápoly felé indult hadseregeknek, holott gyégyeres erő utjokat nem állta.

És, hogy a népek mind inkább számottevő factorai válnak nem csak beltgyeik, hanem nemzetközi viszonyaik elintézésének is, ismét a legújabb történetek tanúsítják — ime a

ételt és gazdagságot adományozó, nagyerejű Isten.

A fában vala előrejtve; hatalmas dörzslés útján idézték elő a kettős fából. De nem csak földi származása van, villám alakjában száll az égről is.

Ugy mint a tűz villám és nap alakjában a mennyboltról száll az emberek közé az istenek hírnöke gyanánt az emberekhez, ugy az oltáron fellobbanó tűz viszont, az indusok elmesés képzelmé szerint, az emberek hírnöke az istenekhez, mely az ég felé viszi adományait áldozó-tűz alakjában.

A Parsik hittana szerint két őshatalom áll egymással szemben: Ormuzd, az Isten-szeme, a világosság, a jó szellemek teremője és Ahrimán a sötétség fejedelme, minden gonosznak, bajnak és gondolat, szó- és tetten való tisztátalannak az atyja.

Ormuzdot ezertini és megismerni, Ahrimánt erősen gyűlölni, az alla a Zend-Avesta legfőbb két hit-czikke. A Parsik egy őstűzben s egy anyagi tűzben hittek. Az utóbbi csak halvány képe az előbbinek; amaz örök idők óta létező, ezt is teremteté. A tűz a szellem s az Isten erejének kifolyása, a szüntelenül teremő, mindenható és alakító istenség legfőbb jelképe.

Ez az istenség dicsősége s örök emlékei létesített a prophéta kitlön az imolák szent tűzheleyn tartott tűztiszteltetett A fő-vagy Béhram tűz készített, mely eregery tűznek a kivonása, körülmenyesen leírja Vendidad, a Zendiratok tulajdonképeni törvénykönyve.

A tűznek fát és illatszereket adni táplálkozásul, igen érdemes vala, áldást ígervén gazdagságban és gyermekekben. „Ki nekem száz szat ajándékoz,” mondja a tűz, „az szent és meg tisztítja tetteinek rosszát.”

Nagy vala kitlönben azon blünek száma is, melyeket a tűz ellen elkövethettek; névszerint

Hirdetési díjak.

Egy négyszög ezentiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekül külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések főlvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szerviztár 3. sz.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

portát saját népe gátolja országa egy részéről való lemondásában; ime Francziaország még a boszu esábjának is kénytelen ellenállani, mert népe békét akar s ime monarchiánk, német szövetségeivel egyetértve, elöretölt őrszemet biztosított magának oda lenn délen, hogy népei legnagyobb réme: a szláv világ-uralom gátjaul szolgálhasson. Az udvarok, hamar és könnyen megosztozkodhattak a lengyel nép fölött ez évszáz elején; az udvarok épen a népekre való tekintettel meg a fejletlen balkán-félszigeti területeket sem tudják és merik oly könnyen szabdalni, mint tették alig néhány évtizeddel előbb Lengyelországgal.

Sőt épen ellenkezőleg — az udvarok szövetsége helyett mind jobban a népek szövetségét látjuk korunkban előtérbe lépni. A német birodalom és az osztrák-magyar monarchia népei, bizony nem traditionalis vonzalom, hanem egyenesen a közös érdek szempontjából lépnek szövetségbe az ellenséges népiak: a szláv elem ellenében, sőt legújában egy oly csoportot is látunk az érdekközösségbe bevonva, mely eredetileg nézve amoda tartoznék ugyan, de történelmi fejleményeinek fogva a mi nép-szövetségünk nem utalva: a lengyel faj, a rokon muszkától szenvedt elgyötörtéséért bosszút állani, készséggel csatlakozik azokhoz, a kik zsarnokának világhódító céljait akarják meg-husítani.

Ugyanezt a nép-szövetkezést látjuk más irányban ugyan, de közös jellegvonással, a mohamedán s a balkán-félszigeti népek között, sőt maga Anglia is kemény leezkéket kénytelen tenni ugyancsak saját népe fajj törekvései részéről, míg Francziaország diatatura felé hajló vezetői is óvakodnak a nép akaratainak megsértésétől, valamint Olaszország óvatosan leplezett nagy hatalmi aspiratiót s inkább a nép rokon-hajlamainak bizeleg; csak hogy ürügyet leljen törekvései leplezgetésére.

A nép érdekeinek e felülkerekedését csak az nem látja, a ki látni nem akar, valamint csak az türelmetlenkedhetik az új idők ez irányzatának lassu fejlődését, a ki szemel huny a nagy, pedig saját kicsinyes bajai szempontjából akarja megítélni a világ nagy szabásu áttérmetlésének születési fájdalmaikat.

Egyetlen ország-rész hegy-völgy rendszerének új alakokba idomulása az anya-föld gúrcsú convalsioi útján történik a paloták és gunyhók dűlnék porba csak egy kis partialis földrengés után is. Am azért lefoly az új elhelyezkedés, új paloták és gunyhók emelkednek s bár keserves a sorsa az eltiporlnak: a nagy egész

halálos bűnnek tartották, ha valaki mosatlan kezével közeledék a tűzhez, ha zöld vagy nedves fát rá raktak, ha a szájjal belé fújtak avagy valami tisztátalant vagy hullát beléhalnytak.

Hogy a szent tűzet ezüst oltárokon vitték a perzsa királyok előtt hadseregeik élén, s hogy a Sassanidák érmei csaknem kivétel nélkül a tűzoltárt mutatják, az talán ismeretesebb, mint a perzsák táklya-írása.

Susa és Ékbatana városaitól kezdve a birodalom határáig, Xerxes tűzörségeket állita fel egymástól bizonyos távolságban levő magaslatokon.

A felállított örök utánozták az észlelt tűzjeleket. Ezen optikus távirda segélyével lehetségessé vált egy éjszakán valamely hírt a birodalom határszéleiről az uralkodó székhelyével közölni. Háború idejében a Perzsák meghódított országokban felállítottak olyan tűzörségeket, melyeket felhasználva Mardonios hadvezér K. e. 479-ben képes volt, Sardesben tartózkodó uralkodóját néhány óra alatt értesíteni Athene bevételéről.

(Folyt. köv.)

RÉGI LEVELEK.

(Az eredetiekben közölve.)

I.

(Bornemisza Anna levele Apafi Mihály fejedelemhez 1661. decz. 25-ikről.)

Szolgálatomat ajánlom kegyelmednek, mint én nekem szerelmes uramnak Isten minden áldásaival áldja meg kegyelmedet, szívből kívánom.

Edes szívem bizony valóban rossz hírt hallottunk; az hatalmas Istenért viselje gondot kegyelmed magára, vigyázzon kegyelmed, mert K e m é n y János uram meg akarja kerülni (?) kegyelmedet Gillanj uram bőven irt rólla, edes szívem én bizony nagy bánatban vagyok, imé már vagy láthatom kegyelmedet vagy nem;

reproductiv ereje zöld pástot növel a romok és sírok fölött, s az úde gyep fü szálain alakult harmatban fényesen csillog a változatlan nap megfört sűgara. . .

KÜLFÖLD.

Azon jelentést olvassuk, hogy Konstantinápoly elhatározta Duleignonak rögtöni és feltétlen átadását. Most, mikor a dolgok odáig értek, hogy az egyesült hatalmak hajóúriásai a Dardanellákat fenyegették, most, mikor szó tárgyává tétetett Konstantinápoly megszállása, mikor kalandosabbnál kalandosabb tervek keringtek a felől, hogy kié legyen a török főváros, „Európa kulcsa“, mikor miniszterek, trónörökösök nyilatkozatait lesték, s kombináltak felőle messzeható tervek létezése iránt — most, mikor Európa fel van bolygatva, egy nagy háborúra — most azt mondja a szultán is: ime ez a kis pont, ez a semmi-fészek Duleigno a téték és kikapja ezzel a szóval ezen alapot a hatalmasságok lábaitól, melyen a berlini kongressus határozatainak végrehajtói képeiben, törvényes alakban pusztíthatnak volna a hatalmak az európai török birodalmat.

Csak hogy minden valószínűséggel Duleigno átadásával nincs vége a kérdésnek. A duleignói kérdésen kívül már is egész csomó követelés van folyamatban a török kormány irányában.

A görög kérdés, az örmény kérdés, a bolseformok kérdése mind olyanok, melyek Gladstone tüzes buzgóságát igénybe vehetik. És semmi kétség, az angol premier meg fogja tenni a magáét. Még ha a most hangzottott követelések mind békés megoldást nyernének, ki remélhetné a békét? Törökországnak el kell vesznie, delendam esse, ez Gladstone állandó itélete, melyet nagyobb vak hittel ismételt, mint hajdan Karthagonak nagy elenfele. A török államférfiakat nagy elismerés illeti, hogy a végleteket elodázní és a háborus összeküszést kikerülni törekcszenek. De bizonyára már csak a legkevesebb hittel teszik. Így nagyon természetesen egyhamar kell bekövetkeznie az időpontnak, hol az európai hatalmak teljesen jogos követeléseit egészen süket fülekre fognak találni Konstantinápolyban, hol fatalisztikus elszántsággal felidézni azt, a mi már mindenkép kikerülhetlennek tűnik fel.

Bécsi kormánykörökben a helyzetet Törökország új elhatározása után sem tartják javultnak. Angolország e határozatot, mint elkésettét, visszaszatisítja. Angolország elfogadja ugyan Németország felfogását, hogy Európának nincs végrehajtási kötelezettsége Törökország ellené háttasíjogán, a melyben Angliának van végre és olasz részről Anglia támogatása biztos.

Söt illetékes körökben kétségbe vonják Duleigno átadásának lehetőségét is. Utóbbi időben az albán liga csapatait beeresztették Duleignoba, míg a török csapatokat visszavonták. Nagyon valószínű, hogy Ausztria-Magyarország Angliához fog csatlakozni.

A legutolsó strűgöny pedig e tárgyban a következőket jelenti, bizonyossá tevén azon feltevést, hogy Duleigno átadása ma már a békés

Édes lelکم megbecsásson kegyelmed, én ha valamit vettem, édes szívem Isten legyen kegyelmeddel tartsa édes szívem.

Datum in Cibin die 25 decemher 1661. Kegyelmednek szeretettel szolgál, mint édes urának

Bornemisza Anna.
P. S. En édes szívem, ha kegyelmed elmegyen tudom rab leszek Bethlen Jánosnak példa mert az hitvélnék az kit azok adtak nem igen hiszek.

Czim: Méltóságos erdélyi fejedelemnek, nekem szerelmes uramnak adassék.
(A levél Bornemisza Anna saját kezzeírása. Egy egész — 30 cm hosszú 20 cm széles — iv papirosra van írva.)

II.

(Apafi Mihály levele a debreczeni táborból Bornemisza Annához. Oct. 7.)

Minden testi-lelki áldásával áldjon meg isten édes feleségem mind az gyermekkel együtt kívánom szívüből.

Ez mostani alkalmatossággal ez levelem és bejáróm által akarlak látogatnati, kívánván Istentől találjon szerencsés órában az jó egészséghben.

Istennek áldott szent neve érte é én jó egészséghbe érkeztem ide Debreczenhez, ma ugymint szerdán hetedik octobrisis, itt semmit se mulatok, hanem Istent híván segítségül megindulok sazon igyekszem okvetetlen szombaton ugymint 17 Szamosújvárt legyek, kérék szeretettel édesem, rendeld úgy dolgaidot, hogy csütörtökön, úgymint 15 lehős Szamosújvárt Isten hozzon jó egészséghben s engedjen látnom vig orczával ennyi sok szomorúságom után.

megoldást egyáltalában nem fogja előidézni, hogy: az osztrák-magyar hajókat kivéve, minden hajó parancsnoka rendeletet kapott, hogy Seymour lordot Szmirnába kövesse. A monte-negróiak között nagy a forrongás. A lázadás kitörésétől félni lehet.

Németország keleti politikájáról megbízható forrásból azt írja a „Presse“, hogy Németország a berlini szerződés status quoját fűnn kívánja tartani. A német-osztrák-magyar szövetség mindenképp a berlini szerződés végrehajtásán alapszik. Az esetben, ha a porta továbbra is halogtatná Duleigno átadását, Németország és Ausztria-Magyarország, talán Franciaország is teljességgel nem fognak tényleges résztvenni a további tengeri akciókban. S ha Anglia, Oroszország, esetleg Olaszország tényleg tovább akarják folytatni az akciót, ez semmi esetre sem fog a többi hatalmak megbízásának alapján történni. Németország és Franciaország egyetértene abban, hogy a portára pressió gyakoroltassék, de ha a többi hatalmak ekezióba lépnek, a mely casus bellire adna okot, azokra hárítják a felelősséget s tiltakoznak minden ön-hatalmu eljárás ellen a Balkán-félszigeten.

A képviselőház pénzügyi bizottságából.
A képviselőház pénzügyi bizottsága ma, oct. 12-én, tartott ülésében folytatta az 1881. évi államköltségvetés tárgyalását.

A napirend szerint Zichy Ágost gr. előadó terjesztő elő a vallás- és közoktatási minisztérium költségvetését.

Előirányzat 1881. évre 4.525.930 ft. A folyó évre volt 4.385.437 ft.

A következő egyes czimok az előirányzat szerint helybenhagyattak:

Központi igazgatás kiadás . 198.551 ft.
„ „ „ bevétele . 41.920 ft.

A tanulmányi ügyek igazgatása cziménél Kautz Gyula fölemlíti, hogy a közoktatási tanácsokhoz megbírállás végett utasított tankönyvek bírálata igen hosszú ideig halogattatik. Trefort minster megnyugtató válasza után az előirányzat szerint 223.750 ft. elfogadtatott, mely összegből az országos közoktatási tanácsnak 5000 ft., a tankerületi főigazgatóknak 32.850 ft., a népnevelési tanfelügyelőségeknek 178.000 ft. és a vizsgálati bizottságoknak 7900 ft. jut.

A tanintézetek cziménél Kautz Gyula az új tanszékek felállítását sok tekintetben helyesnek tartja, de pl. az antropologiai tanszék felállításának igen nagy haszna nem lesz, azonban mégis megszavazza; hanem a növénytan második tanszék felállítását nem helyeselteti, mert a növényi élettannak és a növények fajszerinti csoportosításának tudományát alkalmatlan tanítani feleslegesnek tartja, a mostani tanszék igen jól és teljesen van betöltve. A közigazgatási tanszék felállítására megjegyzi, hogy talán egyetlen egyetemen sem tanítanak annyian közigazgatási tant (csak hogy itt a czime más), mint nálunk, s hogy habár a közigazgatási joga nézve csak egy tanszék van, de a többnyire épen ministeri tisztviselőkből álló magántanárok, a közigazgatás minden ágából elég kimerítő előadásokat tartanak, tehát ezt sem szivesen szavazza meg. A közigazgatási téren való szolgálásra jogosító quali-

Debreczen táborban mint kedves 7 octobris szerdán társának Istentől sok jókat kíván neked édesem Apafi Mihály.

Czim: Méltóságos Erdélyi Fejedelelem Asszonyának, nekem kedves Feleségemnek adassék.
(A levél Apafi sajátkezű írása. Gyűrűs pecsétje ép rajta. Az egész egy kis iv 20 cm hosszú 15 cm széles.)

III.

(Béldi Pál levele Uzonból jan. 6. 1674-ből Apafi Mihályhoz.)

Kegyelmes uram fejedelmem, Isten nagyságodat szerencsés új esztendővel megáldja, kívánom.

Kegyelmes uram érkezvén hozzám Moldvából három levél Nagyságodhoz szóló Stéphán, Constantin levelei, harmadik az lengyel hadak előtt való sublatus generalis az mint sajdíthatom; kiket nagyságod kiküldte portán, mikről írjanak Nagyságod megláthatja. S mivel nemely napi válaszáti Nagyságodnak apprehendalta az vajda, talán nem árt Nagyságodnak jó szoval és az mennyiben szabad és Nagyságod méltóságához illik — választ tenni; az utak nem bátorságosak, oda még eddig gyalogemberekben kívül mások nem járhattak, az kiterjedt lengyel hadak zsákmányossi miatt, tovább is mind adgya ő felsége titkában vagyon; ajánlom ezekkel szolgálni Nagyságodat.

Datum Uzon 6 januarii 1674
Nagyságod alázatos hive
Béldi Pál.

Czim: Az Méltóságos erdélyi fejedelelemnek nekem kegyelmes uramnak adassék alázatosan.

ficiatio kérdését igen fontosnak tartja s annak mentől előbbi megoldását ajánlja. Trefort minster: a közigazgatási tanszék felállítását több oldalról igen nagyon sürgették és maga is feletébb fontosnak tartja s azt, hogy többben egy-egy részét szétszórva adják elő, nem zárja ki, hogy az egészet lehetőleg felőlel tanszék felállítása szintén Európában mindenütt látható példák után ítélve tervezeték, szintén így a növénytanai második tanszék is.

A további vitában Helfy, Zsigmondy, Wahrenmann és Simonyi Ernő vettek részt, mely után az előirányzat 3.470.684 ft-ban elfogadtatott.

Ezután a belügyminisztérium költségvetése terjesztetik elő.

Előirányzat 1881-re 7.617.764 ft.

A központi igazgatás és földterhermentesítési alapján.

A czimre 318.000 ft. átalányt megszavaznak.

Az „Országos levéltár“ költségét 31.400 ft-ban állapítják meg.

A megyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági tárgyalása alkalmával Simonyi Ernő kérdést tesz a házi pénztárakra vonatkozólag.

Tisza miniszterelnök válaszolja, hogy ez ügyvel sokat foglalkozott, de úgy találta, hogy oly roppant különbség van a megyék költségei és adói között, hogy azt az eddigi terv szerint keresztülvinni czélszerűen nem lehet, — tanulmányozást tesz arra nézve, hogy nem lenne-e czélszerű minden megyére nézve az eddigi tapasztalatokhoz mérve szükséges igazgatási költséget megállapítani, azt felvenni a költségvetésbe s ezen felül engedni meg pótlék szedését az indokolt arányban; egyébiránt most november hó alatt e tárgyban enquetet tart s azon komoly tanácskozás tárgyat fogja képezni a létező nehézségek kiegyenlítése. Mert pl. most van olyan megye, a hol a legszűkebb szabott közigazgatási kiadások elérik a megyei adóösszeg 28 százalékát, míg más megyében alig haladják meg a 6 százalékot.

Az előirányzott összeg elfogadását azon reményben ajánlja, hogy az ezen ügyre vonatkozó törvény annak idejében el fog fogadtatni a képviselőház által.

A bizottság az előirányzott összeg elfogadása után abban állapodott meg, hogy a részletezést most beterjeszteni nem indítványozza, hanem megvárni javasolja a miniszter által ígért törvényjavaslatot.

A főispánok és a budapesti főpolgármester fizetéseire előirányzott összegek elfogadására ajánlatnak. Szintugy az egészségügyi tanács irodai és egyéb dologi szükségleteire; az általános közigazgatási kiadásokra és bevételre vonatkozó összegek változásai nélkül elfogadtattak.

Ezen pontnál a miniszterelnök egyebek között említi, hogy a fővárosi rendőrség szervezésére vonatkozó törvényjavaslat is az év folyta alatt elő fog terjesztetni. Végre a nyugdíjak és átmeneti kiadások és bevételek czime alatti előirányzat is érintetlenül maradt.

A legközelebbi ülés hónap, kedden délelőtt 10 órákor tartatik, melyen a vallás és közoktatási minisztérium költségvetése fog tárgyalás alá vétetni.

LAPSZEMLE.

A „Pesti Napló“ az irók és művészek társaságában tárgyalt s a kereskedelem magyarosításának igen fontos kérdéséről szól tegnapi vezércikkében, melyet egy kereskedő s Lloyd-társulat egyik igazgatótagja Weisz F. B. kir. tanácsos hívott össze. A „P. N.“ felveszi azon kérdést:

Vajjon lehetne a kereskedést megmagyarosítani?

Igen is, lehetne.

Ha az állam és a társadalom kezét fognak, a dolog gyorsan menne, mert a kereskedő osztályban s kivált az ifjabb nemzedékben erre a hajlam, a jóakarát és a képesség megvan.

Mi tartja fenn a kereskedés német-ségét?

A szokás, semmi egyéb.

Minthogy mindenütt minden német: a könyvvitel az, a levelezés német, a váltók azok, az üzleti tudósítások szintén, a tőzsde nem kevésbé, a kereskedelmi hírlapirodalom is nagy részben német, az egyes kereskedő alkalmazkodik az általános bevett szokáshoz, bár lelkében magyar érzelmű és sokan családjukban magyarul beszélnek.

Sok ezer kereskedő magyar s üzletében egyenesen kivetkőzik nemzetiségéből saját honának fővárosában. Nem abszurdum ez? És hogy lehetne ezen segíteni?

Egy varázsigé, ha kimondhatnák, hogy legyen a kereskedés magyar s minden nehézség nélkül azzá lenne. Ha a kereskedők, a magyarok kimondanák, hogy ezentul magyarul viszik üzletüket, meg volna törve a reform útja.

Ha a vevők, a magyarok, kimondanák, hogy német üzletben nem vásárolnak, igen gyorsan magyarrá lenne minden üzlet:

A kormánynak magának roppant sok üzlete van, ne fogadjon el ajánlatot, ne fizessen

ki számlát, ne kössön semminemű üzletet, csak magyar nyelven, s a nem magyar nyelvű beadványokat vesse vissza.

A magyar kereskedő ne állítson német váltót, ne vezesse könyveit németül s a hol-e kereskedelem emelésére nézve, valamely mozgalom indult meg, ott társaság alakuljon, mely az agitációt ez irányban tartsa fenn.

A „Függetlenség“ írja:

A pénzügyi bizottság megkezdte tanácskozásait. Ez a se nagy fontosságú, se különös, se érdekes kijelentés eseménynek is beillenek, ha mind embereiről, mind a tárgyalásnál fogva oly megszokott nem volna. Mert hát ha van verki, a melyből gépies egyhangúsággal jönnek ki a dallamok; van pénzügyi bizottság is, a mely gépies számvetéssel és gépies bírálattal őrli le feladatát.

Valamely borbély-műhelyben ott Amerikában lehetett oly kedélyes a helyzet, mint a pénzügyi bizottságban. Már t. i. abban a borbély-műhelyben, a hol a tulajdonos néhány a borotválásra beoktatott majmot tartott. Pompás életkép volt látni a majmokat szappanos tállal és borotvával a kezükben. De vajjon, hogy érezhette magát, a kit borotváltak? Volt módja nevetni, s volt módja félni a műhelyben.

Azok a milliók, a melyek oda dobvák a közönség örvényébe, azok nem genirozzák ez urakat. Az, hogy 103 millióra rug az évi kamat és törlesztési tartozás az adósságok után, nem bántja a financer-bizottság nagy szakfőfőit. Az, hogy két millióval több a közönség czimén töltött követelt pénzügyi áldozat, nem boszantja őket. Az, hogy ez számtanilag világos, miszerint e gazdálkodást, sokáig folytatni pénzügyi tönk és a nemzet megromlása nélkül nem lehet, szintén nem jó előtők tekintetbe. Hadd busuljon mindezek a nem kapacitás közönség. A kapacitásos bizottságának elég a majom tempo: tizni a garasos takarékoság politikáját, a milliók tekoztás mellett.

Az „Egyetértés“ írja:

Konstatáljuk, hogy ma mind a kormány, mind a középső ellenzék azzal hetvenkedik a fejedelem előtt, hogy ő és egyedül csak ő menti meg az országot a „szélsőséges“ függetlenségi párttól. A középső ellenzék azt rebesgeti szakadatlanul, hogy Tisza Kálmán titkon összejárszik a függetlenségi párttal. Ezzel gyanúsítja a kormánypártot az udvar előtt. A kormánypárt pedig szintén szakadatlanul azt állítja, hogy a középső ellenzék eltanulta a „szélsőli“ jelszavakat s rosszabb, szenvedélyesebb, felforgatott magánál a „szélsőli“-nál is. — Mi pedig a hatalom utáni e telhetetlen étvágy fogcsikorgatásai között megünn nyugodtan a magunk útján. Az udvar előtt nem gyanúsítgatjuk egyik pártot sem, hanem a közönség előtt „ma“ szólni dolgunk. Mi a nemzetre számítunk, mert tudjuk, hogy a nemzet mi ránk számít. Az udvarral mi majd csak akkor állunk szóba, ha a nemzet azt a két marakodó pártot előbb lelöki a hatalom polczáról. Elég jó idő jár ránk: mi tudunk várni.

BEM-UNNEPÉLY.

A krakkói lengyel egyetemi ifjúságtól a kolozsvári tud. egyetemi olvasó- és önképzőkörhöz következő levél érkezett: „Tisztelt Pályatársak! Kedves magyar testvéreink! Kedves kötelességűnknek tartjuk s hazafias örömmel tudatjuk, hogy a maros-vásárhelyi Bem-szoborra az oct. 17-iki nemzeti ünnepélyre a lengyel ifjúság ezüstkoszorút küld. 6—10 tagból álló küldöttségünk a lembergi és krakkói egyetem hallgatói közül oct. 14-én csütörtökön indul s 16-án szombaton délnélben érkezik Maros-Vásárhelyre.

A közös szabadsághöz iránt érzett kegyelet mellett azon magasztos eszme vonz hozzátok, hogy a lengyel részről oly gyöngéden ápolts népdalokban is megénekelte magyar-lengyel barátság olárára áldozatot hozhasunk s veletek kedves magyar testvéreink összejöven egy szívrrel s lélekkel vallhassuk, hogy: „Magyar és lengyel jóbarát, Hareczban s pohár közt egyaránt Vitéz, bátor mind a kettő. Áld meg őket oh te remtő!“ A kedves viszontlatásra M.-Vásárhelyen! Hazafias üdvözléttel Krakkóban, 1880. évi oct. 10-én. A lengyel ifjúság nevében Stan. Borei egy. olvasóköri elnök. Lestán Gluzinsky egy. olvasóköri titkár.

A lengyelegyetemi polgártársak ez átiratát, midőn a kolozsvári egyetemi ifjúság tudomására hozni van szerencsénk, tisztelettel felkérjük, miszerint lengyel testvéreinknek f. hó 16-án szombaton reggel fél 7 órakor leendő átutazásakor a helybeli vasúti állomásnál minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Kolozsvárt, 1880. oct. 13. án.

Deési Géjza.

Mezőy Miksa. Kímos Károly.

Kolozs megye részéről, mint Kertész, Sámuel jegyző úr értesít, a Bem tábornok nővérei részére 25 ft 50 kr. gyűjtetett ez ideig, mely összeg a Bem-szobor bizottság pénztárának el is küldetett.

A Bem-szobor leleplezéséhez a budapesti egyetemi olvasó kör, valamint a tudomány-

egyetem jogi-orvosi és bölcsészeti karának segélegyletei külön-külön fognak küldöttségeket meneszteni, még pedig az olvasó-kör 10, a segélegyletek pedig egyenként 3—3 tagot. Mind egyik bizottság küldői nevében egy-egy koszorut fog a hős tábornok leleplezendő szobra talpazatára letenni.

A „Független Hírlap“-ban egy 48-as honvéd a következő kérdést teszi Szege Béla honvédelmi miniszterhez:

A maros-vásárhelyi ünnepélyes szoborleleplezés kegyeletos emléke és hála lerovása Bem József volt magyar honvéd-tábornok iránt, ki a magyar nemzet dicsőségére s a magyar honvédség örök bűszkeségére töltötte be a legszertebe szerepet, mely embernek valaha osztályrészt jutott.

Lesz-e a magyar honvédség képviselője leleplezésnél? Szándékozik-e a honvédelmi miniszter személyesen letéradni az ünnepélyre, vagy legalább képviseltetni a honvédelmi minisztériumot s egy koszorut küldeni a szoborra, hogy e lépésével is emelje a honvédsereg hazafias érzületét? — Az ott leendő szemel a magyar honvédelmi minisztert fogják keresni.

A Bem-szobor leleplezése alkalmával (oct. 17-kén) a bizottság által közzétett program kiegészítéseképen színházi díszelőadás is lesz Maros-Vásárhelyt. Sztupa Andor színtársulata „A szigetvári vértanúk“ czimű joles magyar drámát adja elő. A marosvásárhelyi ifjúság házias táncszertély rendezését is elhatározta e napra. Az elnökségre zarándi Knöpfler Vilmos országgyűlési képviselőt kérték fel, a ki azt készséggel elfogadta és egyszerűsmdn a lengyel ifjak ingyen elszállásolásáról és ellátásáról is gondoskodni ígérkezett. Az ifjúság éljénzésel vette ezt tudomásul.

APRÓ PUSKATÜZ.

Az „Ellenzék“ szorgalmasan idéz a gróf Bethlen Istvánnak lapunkban folyó cikksorozatából, s a tegnapi közleményben is találván egy pár inyre való passust, így kiált fel:

„Szívesen üdvözlöjlek a „Kelet“-et új pályáján. Reméljük, hogy az oppositio jó harezost nyered benne. Ki ne ismerné a sülyedő hajó diplomatikus patkányainak meséjét?“

Örömtünkre szolgál, hogy az „Ellenzék“ üdvözlését viszonzolhatjuk, s ép oly meglepéssel idézhetjük mai vezércikkéből Gelléri Mór urnak következő kormánypárti nyilatkozatát:

„B. Kemény Gábornak jutott a szerencse, hogy oly államtitkárral ajándékozta őt meg a sors, mint Matlekovics Sándor. Az új államtitkár, ki oly gyors és szép carriert csinált, bir érzéssel az iparügyek rendezése iránt, s mint látjuk, azóta, mióta ő Kemény Gábor jobb keze, a minisztériumban szakadatlanul folynak a tanácskozások a már régóta megérlelt kérdések megoldása tárgyában.“

Lám, lám, ily nyilatkozatok, s az „Ellenzék“ szerkesztőjének egyik kormánypárti lap hasábjain folytatott szereplése után mi sokkal több joggal gyanúsíthatnók az „Ellenzék“-et, hogy kormánypárti hajlamokkal bir, — kivált, miután ő minden megjegyzés nélkül gratulált Gellérivel kereskedelmi miniszterünknek, míg mi már elején megjegyzők gr. Bethlen István cikksorozatára, hogy nem értünk vele mindenkben egyet s fenn is tartók jogunkat eltérő nézeteinknek kifejtéséhez.

A szenvedélyes Demanxok annyira belelik magukat maniajukba, hogy bár nyilván való egy pár óra alatti rajtakapadásuk, még sem állhatják meg, hogy phantáziájuknak szabad röptöt ne engedjenek.

Nem gondolta-e meg az „Ellenzék“, hogy csak egy-két hónap kell hozzá, s kitétnik állításának valótlanúsága, mintha mi „a sülyedő hajó diplomatikus patkányai“ volnánk. Sem a szabadelvű párt nem fog abdicálni, sem lapunk egyesült ellenzékivé valni nem fog akkor mit csinál az „Ellenzék“, ha valaki fejére olvassa mostani ráfogásait? Igaz ugyan, hogy si fecisti nega s Gonosz Pista is „tagadja“ — de hát: scripta manent, ha ugyan megtartja valaki odáig a t. lapítás illető számat.

De nem csak gyarlósága: érdemei is vannak a kedves kollegának. Fölfedezi, hogy a Maros szabályozása után jó kereskedelmi piacot szervezhetnénk az erdélyi résznek — Szerbiában. Orbán Balázs biztosította ugyan Marosvásárhely polgárait, hogy a megválasztják képviselőnek, létrehozta azt a „természetes“ kereskedelmi összeköttetést, mely van a székesly főváros és a Feketetenger között, s melyet az átkos közönséges kormány egészen elhanyagolt; de azt még ő sem álmolta, hogy Gyergyónak más baja sincs, mint hogy deszkáit s borvizét nem viheti egyenes vízi úton épen Szerbiába — noha, bizony, a Maros-Tisza-Duna után azt is meglehet, ha épen úgy akarja.

Egyébként, jegyzékbe vesszük, hogy az Ellenzék programjának egyik főpontja, hogy Erdély kereskedelmi szerződést kössön Szerbiával.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)

Ervényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Predeal—nagyvárad irány.

Predeal—nagyvárad i irány.																	
Állomások		Gyors- vonat 1. sz.		Személy- vonat 3. sz.		Teher- vonat 63. sz.		Állomások		Gyors- vonat 1. sz.		Személy- vonat 3. sz.		Teher- vonat 63. sz.			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc	óra	perc	óra	perc
Bukarest	Elind.	8	15	6	30					Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	3	00
Predeal	"	1	09	4	53					Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	50
Tömös	"	1	33	5	21					Felvincz	"	—	—	3	10	4	30
Derecske-Hétfalu	"	—	—	5	48					Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	4	41
Brassó (Kronstadt)	Erkez.	2	06	6	13					Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	18	3	24	4	52
Brassó (Kronstadt)	Elind.	2	16	6	13					Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	5	30
Botfalva (Brenndorf)	"	—	—	6	36					Gyéres	"	8	47	4	10	6	40
Földvár (Marienburg)	"	2	44	6	52					Virágosvölgy	"	—	—	4	45	7	27
Mogyorós (Nussdorf)	"	—	—	7	10					Kolozs-Kara	"	—	—	5	26	8	30
Apáca (Geist)	"	3	03	7	23					Apahida	"	—	—	5	38	9	00
Küpecz	"	—	—	7	43					Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	10	07	5	59	9	36
Ágostonfalva	"	3	18	7	51					Kolozsvár	Elind.	10	17	6	24	7	05
Alsó-Rákos	"	—	—	8	13					Magyar-Nádas	"	—	—	6	50	7	48
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41					Magy. Gorbó	"	—	—	7	06	8	18
Kacsa	"	—	—	8	57					Egeres	"	—	—	7	22	8	52
Benne	"	—	—	9	18					Sztána	"	—	—	7	46	9	35
Erked	"	—	—	9	41					Bánff-Hunyad	"	11	32	8	08	10	50
Héjasfalva	"	3	54	10	15	63. sz.				Csucsá	"	12	05	8	50	12	30
Segesvár	"	4	07	10	32					Bucsa	"	—	—	9	09	1	30
Segesvár	"	4	12	10	52	7 10				Brátka	"	—	—	9	27	2	20
Dános	"	—	—	11	11	7 50				Rév	"	12	50	9	48	3	40
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	8 40				Elesd	"	—	—	10	06	4	47
Éczel	"	—	—	11	45	9 02				Mező-Telep	"	1	17	10	23	5	52
Medgyes	"	6	01	12	06	9 50				Fugyi-Vásárhely	"	—	—	10	42	6	30
Kapus	"	6	13	12	24	10 18				Váradi-Velenceze	"	—	—	10	52	6	49
Kapus (Vendéglő)	"	6	31	12	30	11 30				Nagyvárad (Vendéglő)	Erkez.	1	45	11	00	7	02
Mikeszása	"	—	—	12	49	12 11				Nagyvárad	Elind.	1	50	11	25	8	00
Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	12 35				Püspök-Ladány	"	3	14	2	11	11	42
Balázsfalva	"	7	03	1	25	1 05				Czegléd	"	5	45	6	36	6	43
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	1 33				Budapest	Erkez.	7	30	8	45	8	50
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	7	30	2	06	2 16											

Marosvásárhely—Kocsárd											
Állomások		Vegy. v. 215. sz.		Vegy. von. 213. sz.		Állomások		Vegy. v. III. sz.		Vegy. von. III. sz.	
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc						
M.-Vásárhely	Ind.	9	07	1	40						
Nyárádtő	"	9	33	2	06						
Csapó-Radnóth	"	10	28	3	05						
Maros-Bogát	"	11	02	3	42						
Maros-Ludas	"	11	20	4	00						
Kecze	"	11	40	4	20						
Kocsárd (Vend.)	"	12	14	4	54						
Gyulafehérvár—Tövis											
Állomások		Vegy. v. III. sz.		Vegy. von. III. sz.		Állomások		Vegy. v. III. sz.		Vegy. von. III. sz.	
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc						
Gyulafehérvár v. Erk.		12	46	6	12						
Gyulafehérvár	Ind.	1	01	6	42						
Tövis (vend.)	Erk.	1	33	7	14						
Nagy-Szeben—Kapus											
Állomások		Vegy. von. 311. sz.		Vegy. von. 313. sz.		Állomások		Vegy. von. 311. sz.		Vegy. von. 313. sz.	
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc						
Nagy-Szeben	Ind.	3	58	10	05						
Vizakna	"	4	25	10	32						
Ladamos	"	4	53	11	00						
Nagy-Selyk	"	5	25	11	32						
Kapus (vend.)	Erk.	5	50	11	57						
Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított cjjeli időt jelentik.											

Marosvásárhely—Kocsárd

Állomások		Vegy. v. 213. sz.	Vegy. v. 213. sz.
		Minden nap	Minden nap
		óra	perc
M.-Vásárhely	Ind.	9	07
Nyárádtó	"	9	33
Csapó-Radnóth	"	10	28
Maros-Bogát	"	11	02
Maros-Ludas	"	11	20
Kecze	"	11	40
Kocsárd (Vend.)	"	12	14

Gyulafehérvár—Tövis

Állomások		Vegy. v. III. sz.	Vegy. v. III. sz.
		Minden nap	Minden nap
		óra	perc
Gyulafehérvár v. Ér.	Ind.	12	46
Gyulafehérvár	Ind.	1	01
Tövis (vend.)	Erk.	1	33

Nagy-Szeben—Kapus

Állomások		Vegy. v. 311. sz.	Vegy. v. 311. sz.
		Minden nap	Minden nap
		óra	perc
Nagy-Szeben	Ind.	3	58
Vizakna	"	4	25
Ladamos	"	4	53
Nagy-Selyk	"	5	25
Kapus (vend.)	Erk.	5	50

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjjeli időt jelentik.

Sz. 5587—1880.

polg.

Hirdetmény.

Alóírt kiküldött bíró ezennel közhírré teszi, hogy Cseh Sándor és érdektársai volt földes urak felpereseknek, a héjasfalvi volt urbéresnek, mint alperesek ellen a héjasfalvi községi szabályozása és közlegelőik elkülönítése iránt indított urbéri perében az előmunkálatok megkezdése, s jelszen a képviselőt rendezése, a mérnök bevezetése és a rendezés tárgyát képező terület határainak megállapítása végett határidőül 1880. évi november hó 8-ik napjának délutáni 3 óráját a helyszínére tűzte ki. Mire az összes érdekeltnek ezennel megidézettnek.

Erzsébetváros, 1880. évi october 6-án.

A kir. törvényszék nevében.

Székely Miklós,

kir. tki bíró.

(416)

3--3

A piaristák brettfüi 5 hold 34 négyszög ül szőlője, 1 hold 308 négyszög ül szántója és 1 h. 309 négyszög ül gyümölcsösük egy tagban a borsajtóházzal együtt örök áron eladók. Írásbeli árajánlatokat elfogad a házfőnök.

(415)

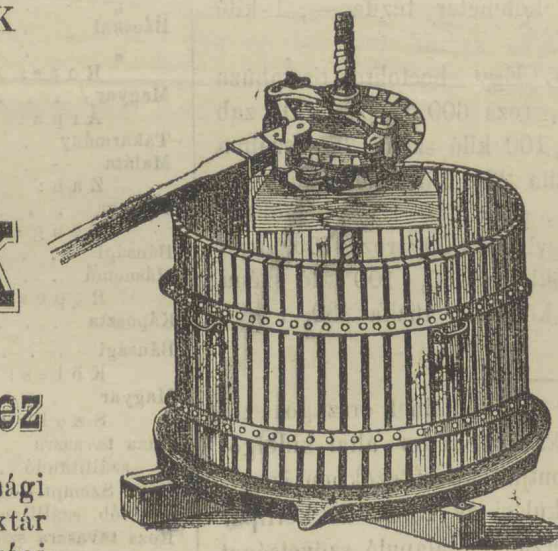
3--3

SZŐLŐ-ÖRLŐ GEPEK

rostáló szerkezettel

BOR-SAJTÓK

aus választékban, az ideai szüretre az első magyar gazdasági gépgyár, összpontosított raktár és gépműhely erdélyországi fióktelepe

Walser Ferencz,

Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

(410) 6--15

4791

1019

Pályázat.

A vajdahunyadi m. kir. vasmű orvosi állomás, melyvel évi ötszáz forint rendes fizetés, s az 5 illetőleg 10 évi ez állomáson feddhetlenül töltött szolgálat után járó nyugdíjkepes 100 és ismét 100 forintnyi fizetés felemelésre való igénnyel; természetben lakás hiányában a fizetés után járó 15 százaléknyi lakpénz, évi huszonhét köbméter tűzifa járaneóság és évi (115 frt 50 kr) száztizenöt frt 50 krnyi lótarási átalány a társaspenztárból; valamint három forint ötven krajczár évi irodai átalány van összekötve.

Pályázni kívánók az orvosi tudományok jó sikerrel való végzetét, gyakorlati jártasságot, hivatalos magyar nyelv s esetleg más hazai nyelvnek (románnak) bírását hiteles igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat, az előjáró hivatalok, vagy ha nincsenek államszolgálatban, azon megye vagy város főispánja útján, melynek területén laknak, négy hét alatt, az alóírt m. kir. bányaigazgatóságához terjesszék be.

Megjegyeztetik, hogy az orvostudori oklevél előnyt nyújt.

A m. kir. bányaigazgatóságától.

Kelozsvárt, 1880. évi október hó 5-én.

(419)

1—3

A legjobb pisztoly nem használható, ha nem találhatók. Hogy azonban jó lövés lehetne, legálabb pisztolyt árak háromsorosát, csak lövésre is, kellene kiadni. A Caggoni-vasárnál új-lég-pisztoly (Kassai melléklet, Badenben), alkalmas nyújt arra, hogy mégseholban is, és lövésre való kiadás nélkül, jó pisztolylövés lehetne. Ezen kettő, és gyakorlati igen alkalmas, fegyver nem durran és 16 méternyi távolságra, való hajlít még oly erővel, hogy a nyíl, pl. egy deszkába, 5 mm. méternyi mélységig jut, vagy agolyó egy madarat képes megölni. A megtöltés négy (4) fogással és igen könnyen végbelhető. Egy és ugyanazon nyíl 100-nál többet is használható. A szénas előállítás, csak egy sekertővel, lehetőséget teszi, hogy egy ilyen kettőben szerzett, finom és tartósan elnevelt 5 nyíl és 100 golyóval ellátott pisztoly, bármely tartóban, csak 0.01 frt. 7.50 frt. és bármilyen megfizethető be kerüljen. Különnyílak 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000, 1002, 1004, 1006, 1008, 1010, 1012, 1014, 1016, 1018, 1020, 1022, 1024, 1026, 1028, 1030, 1032, 1034, 1036, 1038, 1040, 1042, 1044, 1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1056, 1058, 1060, 1062, 1064, 1066, 1068, 1070, 1072, 1074, 1076, 1078, 1080, 1082, 1084, 1086, 1088, 1090, 1092, 1094, 1096, 1098, 1100, 1102, 1104, 1106, 1108, 1110, 1112, 1114, 1116, 1118, 1120, 1122, 1124, 1126, 1128, 1130, 1132, 1134, 1136, 1138, 1140, 1142, 1144, 1146, 1148, 1150, 1152, 1154, 1156, 1158, 1160, 1162, 1164, 1166, 1168, 1170, 1172, 1174, 1176, 1178, 1180, 1182, 1184, 1186, 1188, 1190, 1192, 1194, 1196, 1198, 1200, 1202, 1204, 1206, 1208, 1210, 1212, 1214, 1216, 1218, 1220, 1222, 1224, 1226, 1228, 1230, 1232, 1234, 1236, 1238, 1240, 1242, 1244, 1246, 1248, 1250, 1252, 1254, 1256, 1258, 1260, 1262, 1264, 1266, 1268, 1270, 1272, 1274, 1276, 1278, 1280, 1282, 1284, 1286, 1288, 1290, 1292, 1294, 1296, 1298, 1300, 1302, 1304, 1306, 1308, 1310, 1312, 1314, 1316, 1318, 1320, 1322, 1324, 1326, 1328, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1346, 1348, 1350, 1352, 1354, 1356, 1358, 1360, 1362, 1364, 1366, 1368, 1370, 1372, 1374, 1376, 1378, 1380, 1382, 1384, 1386, 1388, 1390, 1392, 1394, 1396, 1398, 1400, 1402, 1404, 1406, 1408, 1410, 1412, 1414, 1416, 1418, 1420, 1422, 1424, 1426, 1428, 1430, 1432, 1434, 1436, 1438, 1440, 1442, 1444, 1446, 1448, 1450, 1452, 1454, 1456, 1458, 1460, 1462, 1464, 1466, 1468, 1470, 1472, 1474, 1476, 1478, 1480, 1482, 1484, 1486, 1488, 1490, 1492, 1494, 1496, 1498, 1500, 1502, 1504, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514, 1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1526, 1528, 1530, 1532, 1534, 1536, 1538, 1540, 1542, 1544, 1546, 1548, 1550, 1552, 1554, 1556, 1558, 1560, 1562, 1564, 1566, 1568, 1570, 1572, 1574, 1576, 1578, 1580, 1582, 1584, 1586, 1588, 1590, 1592, 1594, 1596, 1598, 1600, 1602, 1604, 1606, 1608, 1610, 1612, 1614, 1616, 1618, 1620, 1622, 1624, 1626, 1628, 1630, 1632, 1634, 1636, 1638, 1640, 1642, 1644, 1646, 1648, 1650, 1652, 1654, 1656, 1658, 1660, 1662, 1664, 1666, 1668, 1670, 1672, 1674, 1676, 1678, 1680, 1682, 1684, 1686, 1688, 1690, 1692, 1694, 1696, 1698, 1700, 1702, 1704, 1706, 1708, 1710, 1712, 1714, 1716, 1718, 1720, 1722, 1724, 1726, 1728, 1730, 1732, 1734, 1736, 1738, 1740, 1742, 1744, 1746, 1748, 1750, 1752, 1754, 1756, 1758, 1760, 1762, 1764, 1766, 1768, 1770, 1772, 1774, 1776, 1778, 1780, 1782, 1784, 1786, 1788, 1790, 1792, 1794, 1796, 1798, 1800, 1802, 1804, 1806, 1808, 1810, 1812, 1814, 1816, 1818, 1820, 1822, 1824, 1826, 1828, 1830, 1832, 1834, 1836, 1838, 1840, 1842, 1844, 1846, 1848, 1850, 1852, 1854, 1856, 1858, 1860, 1862, 1864, 1866, 1868, 1870, 1872, 1874, 1876, 1878, 1880, 1882, 1884, 1886, 1888, 1890, 1892, 1894, 1896, 1